

ARBEJDSMARKED

2010:6 • 4. juni 2010

Rettet 13. april 2011 kl. 12.00 i tabel 14a og 14b.

Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2009

Resumé: I 2009 holdt 108.000 kvinder barselsorlov med dagpenge før eller efter fødslen eller adoptionen, og det samme gjorde 54.000 mænd. Det samlede antal dagpengeuger faldt med 4,7 pct. i forhold til 2008. Det var kvindernes barselsorlov, der faldt, mens mændene holdt mere barsel i 2009 end i 2008. Fædrene står dog med 7,3 pct. stadig for en mindre del af den samlede orlov. For hvert nyfødt barn i 2008, hvor mindst én af forældrene holdt orlov, holdt forældrene i 2008 og 2009 i gennemsnit 302 dages orlov efter fødslen. Heraf holdt faderen de 26 dage og moderen de 276. For 26 pct. af børnene holdt forældrene netop 48 ugers orlov i alt (faderens 2 ugers fædreorlov, moderens 14 ugers fødselsorlov samt 32 ugers fælles orlov). For 19 pct. holdt forældrene længere orlov. Blandt kvinderne holder de selvstændige flest orlovsdage, mens topledere og lønmodtagere på højeste niveau holder færrest.

Kort om statistikken: Statistikken bygger på kommunernes udbetaling af dagpenge. Kun erhvervsaktive (herunder arbejdsløse) kan modtage dagpengene. Der offentliggøres 2 typer af opgørelser: Den traditionelle opgørelse er kalenderårsbaseret og viser, hvor mange der har haft orlovsdage i året, uanset tidspunktet for fødslen. Den anden type tager udgangspunkt i de fødte børn. Det optælles så, hvor mange orlovsdage der er holdt i forbindelse med fødslen - uanset om orloven er afholdt i forskellige kalenderår.

Orlov i 2009

Oversigtstabel 1.

Udgifter til dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv., antal personer og antal dagpengeuger. 2007-2009

	2007	2008	2009
Udbetalte beløb, mio. kr.			
I alt	9 091	9 546	10 097
Mænd	649	715	835
Kvinder	8 442	8 831	9 262
Modtagere, antal personer med dagpenge i året¹			
I alt	152 615	156 696	161 483
Mænd	49 067	51 247	53 680
Kvinder	103 548	105 449	107 803
Dagpengeuger i året, 1.000 uger			
I alt	2 982	3 219	3 069
Mænd	185	199	224
Kvinder	2 797	3 020	2 845

¹ Antallet af personer i 2009 inkluderer 4.596 mænd og 2.878 kvinder, der ikke holdt orlov i 2008, men modtog dagpenge vedr. orlov holdt i 2008 eller tidligere.

Stigning i udgiften og fald i antal dagpengeuger

Det samlede udbetalte dagpengebeløb ved graviditet, fødsel og adoption i 2009 var 10.097 mio. kr., - en stigning på 5,8 pct. i forhold til 2008. Antallet af dagpengeuger faldt derimod med 4,7 pct. Det er første gang inden for de sidste 10 år, at det er sket. Det er kvindernes samlede antal barselsuger, der er faldet med 5,8 pct., mens

DANMARKS
STATISTIK

mændene havde en stigning på 13 pct. Men da mændene kun står for 7,3 pct. af det samlede antal dagpengeuger, er det samlede resultat altså et fald på 4,7 pct.

Paradoksalt nok steg antallet af dagpengemodtagere med 3,1 pct. til 161.483, hvoraf en tredjedel var mænd. Ved vurderingen heraf skal det tages i betragtning, at kvinderne generelt holder meget længere orlov end mændene. Modtagerne af dagpenge i 2009 vil derfor i vidt omfang omfatte både kvinder, der har født eller holdt graviditetsorlov i 2009, og kvinder, der har født i 2008 eller tidligere. For mændene, der normalt holder meget kortere orlov, vil modtagerne i 2009 i meget mindre omfang omfatte mænd, der blev fædre i 2008 eller tidligere. Det skal også bemærkes, at graviditetsorlov også indgår i tallene i oversigtstabel 1 - og graviditetsorlov kan i sagens natur kun holdes af kvinder.

Lille fald i antallet af fødte børn og færre i beskæftigelse

Til sammenligning kan oplyses, at der i 2009 blev født 62.818 børn mod 65.038 i 2008. Det er et fald på 3,4 pct. i forhold til 2008. Det kan være noget af forklaringen på faldet i antal uger holdt barselsorlov. Et andet bidrag til faldet kan skyldes, at færre har været berettiget til barselsdagpenge i 2009 end i 2008.

De forskellige orlovstyper

Oversigtstabel 2 giver hovedtal for alle sager med udbetalinger i 2009. De forskellige orlovstyper er beskrevet på side 17.

Oversigtstabel 2.

Udgifter til dagpenge, antal personer og antal dagpengeuger i året. 2008-2009

	2008			2009		
	Personer med dagpenge i året	Beløb	Dagpengeuger i året	Personer med dagpenge i året	Beløb	Dagpengeuger i året
		mio. kr.	1.000 uger		mio. kr.	1.000 uger
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	156 696	9 546	3 219	161 483	10 097	3 069
Graviditet	61 532	1 488	602	61 164	1 493	417
2 uger efter fødsel	39 434	269	69	39 940	280	69
Fødsel første 14 uger	83 526	2 747	742	84 642	2 952	743
Fødsel, 32 uger fælles orlov	95 609	4 487	1 516	98 015	4 753	1 514
Udskudt orlov inden 9 år	15 669	380	140	17 954	419	157
Aftalebaseret forlængelse på deltid	6 244	96	126	7 451	109	143
Adoption, bortadoption, graviditetsbetinget sygdom	1 160	60	18	1 270	71	21
Pasning af alvorligt syge børn	1 069	19	6	1 090	19	6
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	51 247	715	199	53 680	835	224
2 uger efter fødsel	39 434	269	69	39 940	280	69
Fødsel første 14 uger	155	4	1	146	4	1
Fødsel, 32 uger fælles orlov	14 822	292	83	16 725	375	101
Udskudt orlov inden 9 år	6 423	134	39	7 090	155	43
Aftalebaseret forlængelse på deltid	447	7	5	607	9	6
Adoption, bortadoption	237	4	1	310	6	2
Pasning af alvorligt syge børn	313	5	1	378	6	2
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	105 449	8 831	3 020	107 803	9 262	2 845
Graviditet	61 532	1 488	602	61 164	1 493	417
Fødsel første 14 uger	83 371	2 743	741	84 496	2 948	742
Fødsel, 32 uger fælles orlov	80 787	4 194	1 434	81 290	4 379	1 413
Udskudt orlov inden 9 år	9 246	246	102	10 864	264	114
Aftalebaseret forlængelse på deltid	5 797	89	121	6 844	100	136
Adoption, bortadoption, graviditetsbetinget sygdom	923	56	17	960	65	19
Pasning af alvorligt syge børn	756	15	5	712	13	4

Moderens andel af de 32 ugers fælles orlov vejer tungest

Moderens andel af den fælles orlov på 32 uger med mulighed for forlængelse vejer tungest, såvel når der ses på beløbet som på antallet af uger. Denne form for orlov kan frit deles mellem forældrene, men parrene har kun i meget begrænset omfang benyttet sig af denne mulighed. Fædrenes andel af det samlede antal orlovsuger inden for de 32 uger udgør 6,7 pct.

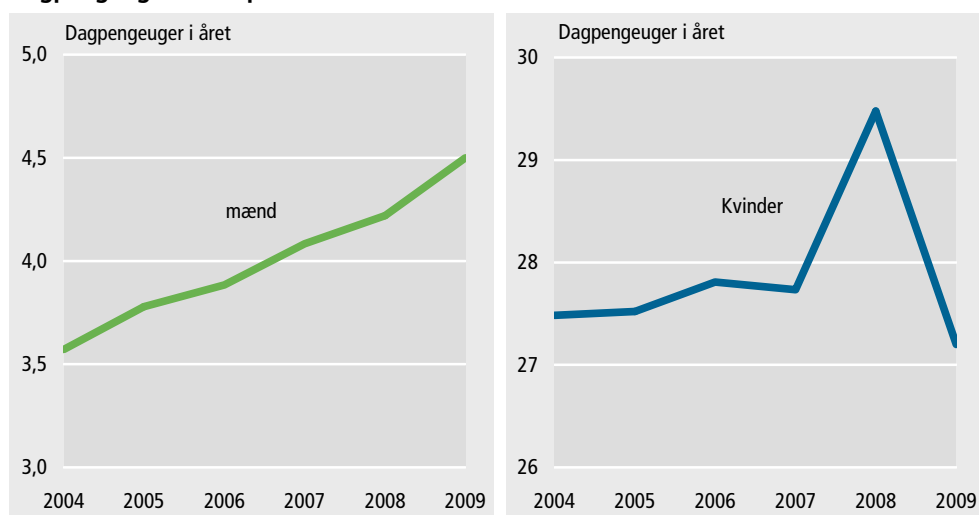
Pasning af alvorligt syge børn

Reglerne om dagpenge ved pasning af alvorligt syge børn har egentlig ikke noget med barselsorlov at gøre, men reglerne findes i dag i barselsloven, og opgøres derfor her, mens Danmarks Statistik tidligere opgjorde dagpengene sammen med sygedagpengene.

Dagpengeuger i året

Figur 1 viser det gennemsnitlige antal dagpengeuger pr. person, der har holdt orlov i året. Tallene omfatter såvel orlov før som efter fødslen/adoptionen. Antallet af dagpengeuger er divideret med antallet af personer, der faktisk holdt orlov i året. Dette tal er noget mindre end det personantal, der fremgår af oversigtstabel 2, der også omfatter et antal personer, der kun har modtaget dagpenge i forbindelse med orlov afholdt året forud. Bemærk i øvrigt, at der for overskuelighedens skyld er benyttet forskellig skala for mænd og kvinder.

Figur 1. **Dagpengeuger i året pr. far/mor med orlov. 2004-2009**

Mere orlov blandt mændene

For mændene har der været tale om en jævn stigning siden 2004. Hver mand, der holdt orlov i 2009, holdt i gennemsnit 4,5 ugers orlov. For kvinderne er billedet mere uensartet, idet 2008 ser ud til at være et specielt år med et gennemsnit på 29,4 uger, hvorimod det gennemsnit på 27,2 uger, der gælder for 2009, er tæt på normalniveauet.

Ved vurderingen af denne type figur, der kun dækker orlov i året, skal man være opmærksom på, at et barnet blevet født sent på året, kan antallet af orlovsuger ikke blive særlig højt.

Dagpengenes størrelse

Det maksimale dagpengebeløb pr. uge reguleres én gang årligt og udgør 3.625 kr. i 2009. Det faktiske dagpengebeløb kan dog blive mindre, hvis den pågældende dagpengemodtager har haft en lavere normal arbejdsindtægt (efter arbejdsmarkedsbidrag) end det maksimale dagpengebeløb - det kan skyldes en lav timeløn eller deltidarbejde. Dagpengene bliver også nedsat, hvis dagpengemodtageren delvis har genoptaget arbejdet.

Dagpenge pr. uge

Oversigtstabel 3 dækker sager, der er indledt og afsluttet i 2009. Ved kun at medtage disse sager opnås, at efterreguleringer mv. fra tidligere år ikke spiller ind, og at dagpengene for alle sager er beregnet ud fra satsen i 2009.

Teknisk beregning af dagpenge pr. uge

En dagpengeuge er opgjort som 1/7 af antallet af dage fra den første til den sidste dag med dagpenge. For en person med en normal 5-dages arbejdsuge betyder det, at et fravær mandag til fredag opgøres som 5/7 dagpengeuge. Et fravær fredag til tirsdag tæller også for 5/7 dagpengeuge. Dagpengene udbetales efter antallet af tabte arbejdsdage. I det første tilfælde udbetales dagpenge derfor for en fuld uge selv om orloven kun er beregnet til 5 dage, mens der i det andet tilfælde kun udbetales for 3 tabte arbejdsdage. Især i forbindelse med korterevarende orlovsforløb spiller weekenddage uden dagpenge en rolle for beregningen af beløbet pr. uge.

Oversigtstabel 3.

Antal dagpengemodtagere og dagpenge pr. uge. Kun sager begyndt og sluttet i 2009

	I alt	Med re- fusion til arbejds- giver	Med ud- betaling til sik- rede	I alt	Refu- sion til arbejds- giver	Udbetalt til sik- rede
	antal modtagere			dagpenge pr. uge		
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	128 649	92 895	68 462	2 895	1 614	1 281
Graviditet	45 477	37 036	10 760	2 973	2 299	674
2 uger efter fødsel	34 629	28 748	5 994	3 554	2 967	587
Fødsel første 14 uger	48 529	37 815	22 427	2 901	1 915	986
Fødsel, 32 uger fælles orlov	68 198	49 794	44 752	3 068	1 414	1 654
Udskudt orlov inden 9 år	15 330	3 773	11 938	2 516	545	1 971
Aftalebaseret forlængelse på deltid	5 822	427	5 413	753	55	698
Adoption, bortadoption, graviditets- betinget sygdom	915	708	387	2 988	2 077	910
Pasning af alvorligt syge børn	874	551	375	2 952	1 611	1 341
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	46 943	36 757	12 565	3 320	2 281	1 039
2 uger efter fødsel	34 629	28 748	5 994	3 554	2 967	587
Fødsel første 14 uger	114	60	63	3 074	1 131	1 943
Fødsel, 32 uger fælles orlov	13 822	10 285	4 302	3 297	2 183	1 114
Udskudt orlov inden 9 år	6 016	3 231	3 004	3 247	1 622	1 625
Aftalebaseret forlængelse på deltid	492	163	333	1 357	424	933
Adoption, bortadoption	254	181	93	3 293	2 307	986
Pasning af alvorligt syge børn	303	177	139	2 913	1 514	1 399
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	81 706	56 138	55 897	2 856	1 553	1 303
Graviditet	45 477	37 036	10 760	2 973	2 299	674
Fødsel første 14 uger	48 415	37 755	22 364	2 901	1 916	985
Fødsel, 32 uger fælles orlov	54 376	39 509	40 450	3 048	1 346	1 702
Udskudt orlov inden 9 år	9 314	542	8 934	2 229	122	2 107
Aftalebaseret forlængelse på deltid	5 330	264	5 080	722	36	686
Adoption, bortadoption, graviditets- betinget sygdom	661	527	294	2 958	2 055	903
Pasning af alvorligt syge børn	571	374	236	2 971	1 658	1 312

Mændene får de højeste dagpenge

For alle sagsarter under ét er dagpengene i gennemsnit 464 kr. højere for mændene end for kvinderne. Det største beløb pr. uge findes for mændenes 2-ugers fædreorlov. De laveste beløb findes ikke overraskende for den aftalebaserede forlængelse på deltid, hvor dagpengebeløbet er nedsat i forhold til hvor mange timer, der arbejdes.

Refusion til arbejdsgiver eller udbetaling til sikrede

Ud af 128.649 dagpengemodtagere var der for 92.895 tale om, at der i hele eller dele af orlovsperioden blev udbetalt dagpenge som refusion til arbejdsgiveren, hvilket betyder, at de pågældende har fået hel eller delvis løn under graviditet og barsel. For 68.462 personer var der tale om, at der blev udbetalt dagpenge direkte til den sikrede - dvs. tilfælde, hvor den pågældende ikke har fået løn, bl.a. selvstændige og arbejdsløse. 32.708 personer gik igen i begge grupper, fordi de kun i en del af perioden fik løn, eller fordi de både fik dagpenge som lønmodtager og som selvstændig.

Oversigtstabel 4 på næste side viser henholdsvis alle sager, der var løbende i en del af 2009, samt sager, der blev afsluttet i 2009.

Oversigtstabel 4.

Alle sager og afsluttede sager efter art og køn. 2009

	Alle sager med dagpenge i året		Alle afsluttede sager i året	
	Personer	Sager	Personer	Sager
Mænd og kvinder:				
Graviditet, fødsel og adoption i alt	161 485	366 551	153 153	282 121
Graviditet	62 078	77 254	51 532	63 597
2 uger efter fødsel	39 940	40 260	35 098	35 357
Fødsel første 14 uger	84 721	91 654	61 794	66 372
Fødsel, 32 uger fælles orlov	98 071	117 076	71 924	83 748
Udskudt orlov inden 9 år	17 954	25 526	15 673	22 058
Aftalebaseret forlængelse på deltid ..	7 451	11 397	5 658	8 380
Adoption, bortadoption, graviditets-				
betinget sygdom	1 270	2 070	1 125	1 536
Pasning af alvorligt syge børn	1 090	1 314	898	1 073
Mænd:				
Fødsel og adoption i alt	53 680	72 974	48 794	63 556
2 uger efter fødsel	39 940	40 260	35 098	35 357
Fødsel første 14 uger	146	163	112	125
Fødsel, 32 uger fælles orlov	16 725	20 994	14 678	18 041
Udskudt orlov inden 9 år	7 090	9 749	6 313	8 533
Aftalebaseret forlængelse på deltid ..	607	889	516	732
Adoption, bortadoption	310	467	276	398
Pasning af alvorligt syge børn	378	452	311	370
Kvinder:				
Graviditet, fødsel og adoption i alt	107 805	293 577	104 359	218 565
Graviditet	62 078	77 254	51 532	63 597
Fødsel første 14 uger	84 575	91 491	61 682	66 247
Fødsel, 32 uger fælles orlov	81 346	96 082	57 246	65 707
Udskudt orlov inden 9 år	10 864	15 777	9 360	13 525
Aftalebaseret forlængelse på deltid ..	6 844	10 508	5 142	7 648
Adoption, bortadoption, graviditets-				
betinget sygdom	960	1 603	849	1 138
Pasning af alvorligt syge børn	712	862	587	703

Sammenhængen mellem
alle sager
og afsluttede sager

Alle sager i 2009	366 551
- Sager, der kun er opstået i forbindelse med personens flytning	4 000
- Sager, der var afsluttet inden året, men hvor udbetalingen skete i året	50 542
- Sager, der var løbende ved årets udgang	29 889
= Afsluttede sager i 2009	282 121

En afsluttet sag er et afsluttet forløb, hvor dagpengene er udbetalt efter samme lovbestemmelse og af samme kommune. Det skal bemærkes, at der er mulighed for, at den fælles orlov på 32 uger kan deles i småbidder - fx fordi forældrene vælger på skift at tage orlov. Den kan også opdeles ved at fx moderen genoptager arbejdet delvis - fx arbejder 3 dage om ugen og får dagpenge i 2 dage. Ved en sådan opdeling, vil orloven komme til at bestå i et antal afsluttede sager, der hver især er ret korte.

Antal fødte og antal
kvinder med orlov

Oversigtstabel 5 på næste side viser antallet af kvinder, der har modtaget dagpenge de første 14 uger efter en fødsel i året, sammenlignet med antallet af fødte børn. Moderens alder er opgjort ved begyndelsen af 2009.

Oversigtstabel 5. Antal kvinder med fødselsdagpenge i forhold til antal fødte. 2009

Moderens alder ved årets afslutning	Antal fødte	Antal dagpenge-modtagere	Dagpengemodtagere i pct. af antal fødte
I alt	62 818	48 415	77
Under 20 år	924	90	10
20-24 år	6 639	3 118	47
25-29 år	19 098	13 408	70
30-34 år	23 267	19 863	85
35-39 år	10 814	9 881	91
40-44 år	1 984	1 967	99
45 år eller mere	92	88	96

77 pct. af de
nybagte mødre
modtager dagpenge

77 pct. af de nybagte mødre har modtaget dagpenge ved fødslen. Ifølge loven har mødrene ikke bare ret til, men pligt til at holde orlov fra arbejdet de første 2 uger efter fødslen. Det må derfor antages, at de 23 pct., der ikke holder orlov, omfatter personer, der ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet. Blandt de alleryngste er det kun 10 pct., der holder orlov. En stor del af de unge mødre må antages at være uddannelsessøgende eller er på kontanthjælp mv.

Fordeling på landsdele

I oversigtstabel 6 er det udbetalte beløb og antallet af dagpengeuger fordelt på landsdele.

Oversigtstabel 6.

Udgifter samt antal dagpengeuger ved graviditet, fødsel og adoption mv. fordelt efter køn og landsdele. 2009

	Udbetalte beløb i året - også vedr. tidligere år			Dagpengeuger i året			Antal personer med dagpenge i året		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
	mio. kr.			1.000 uger			antal		
I alt	829	9 226	10 055	222	2 841	3 063	53 453	107 210	160 663
København By	172	1 487	1 659	45	435	480	9 122	16 963	26 085
Københavns Omegn	79	853	932	21	255	276	4 686	9 820	14 506
Nordsjælland	60	649	708	16	194	209	3 739	7 736	11 475
Bornholm	5	47	53	1	15	16	266	566	832
Østsjælland	31	372	403	8	112	120	2 016	4 384	6 400
Vest- og Sydsjælland	65	814	880	18	250	268	4 438	9 612	14 050
Fyn	68	734	802	18	229	247	4 379	8 814	13 193
Sydjylland	91	1 158	1 250	25	371	396	6 856	13 953	20 809
Østjylland	128	1 443	1 571	34	441	474	8 495	16 714	25 209
Vestjylland	59	760	819	17	251	268	4 438	9 236	13 674
Nordjylland	71	908	979	19	290	309	5 179	10 941	16 120

Forældrenes benyttelse af orlovsreglerne

Udgangspunkt:
De fødte børn

Mens der i det foregående er taget udgangspunkt i de enkelte voksnes afholdelse af orlov, er udgangspunktet i dette afsnit de fødte børn. Hermed er det muligt at belyse hvor meget orlov, der bliver taget i forbindelse med det enkelte barn, og hvordan forældrene fordeler orloven. Orlov i forbindelse med adoption samt orlov før fødslen er for overskuelighedens skyld udeladt.

Opgørelsen dækker
børn født i 2008

Opgørelsen dækker - bortset fra oversigtstabel 9 - børn født i 2008. For disse børn findes oplysning om orlov holdt i 2008 og i 2009.

Mangler i opgørelsen

Desværre er datamaterialet ikke komplet, idet det i et mindre antal tilfælde ikke har været muligt på sikker måde at foretage koblingen mellem barnet og forældrene. Denne mangel kan betyde, at nogle børn ikke er medtaget i analyserne, men den kan også betyde, at der for nogle børn mangler et eller flere dagpengeforløb, hvilket vil føre til en undervurdering af den afholdte orlov. Nogle dagpengeforløb - specielt fra

slutningen af 2009 - er ikke indberettet i 2009, da udbetalingen først sker i 2010. Dette forhold er også med til at undervurdere det samlede antal orlovsdage.

Udskudt orlov kan ikke belyses fuldstændig

Det er muligt at forlænge den normale orlovsperiode eller udskyde dele af orloven helt til barnet fylder 9 år. Der kan derfor først gives en endelig og fuldstændig beskrivelse af udnyttelsen af orloven for børn født i 2008, når statistikken for 2017 udkommer! Også muligheden for at genoptage arbejdet på deltid medfører, at nogle orlovsperioder kan være betydeligt længere end de normale 46 uger. Langt størstedelen af orloven vedrørende børn født i 2008 er dog blevet holdt i 2008-2009.

Ikke muligt at afgøre, hvorfor nogen ikke holder orlov

Det er kun forældre, der er tilknyttet arbejdsmarkedet, der kan modtage dagpenge. At der ved 29 pct. fødslerne er tale om, at det kun er moderen, der holder orlov, kan ikke tolkes som om faderen ikke har ønsket at være hjemme hos barnet. Faderen kan fx være uddannelsessøgende og kan derfor ikke modtage dagpenge, eller faderen kan benytte feriedage i stedet for at holde orlov. For arbejdsløse gælder, at dagpengene ved barselorlov er af samme størrelse som arbejdsløshedsdagpengene, så umiddelbart har en overgang til barselorlov for fædre ingen økonomiske konsekvenser. I et mindre antal tilfælde vil det forekomme, at der ikke er udlagt nogen far til barnet, eller at faderen bor i udlandet. Desværre er det ikke muligt at skelne mellem tilfælde, hvor faderen ikke har villet, og hvor faderen ikke har kunnet holde orlov med dagpenge.

Hvorfor ændres orlovs længden?

Beskæftigelsessituationen er vigtig for længden af den samlede orlov, idet kun personer, der er tilknyttet arbejdsmarkedet (herunder arbejdsløse), kan modtage barselsdagpenge. Hertil kommer, at forældrenes valg om afholdelse af barselorlov vil være påvirket af bl.a. muligheden for ud over dagpengene også at modtage hel eller delvis løn under barselorloven.

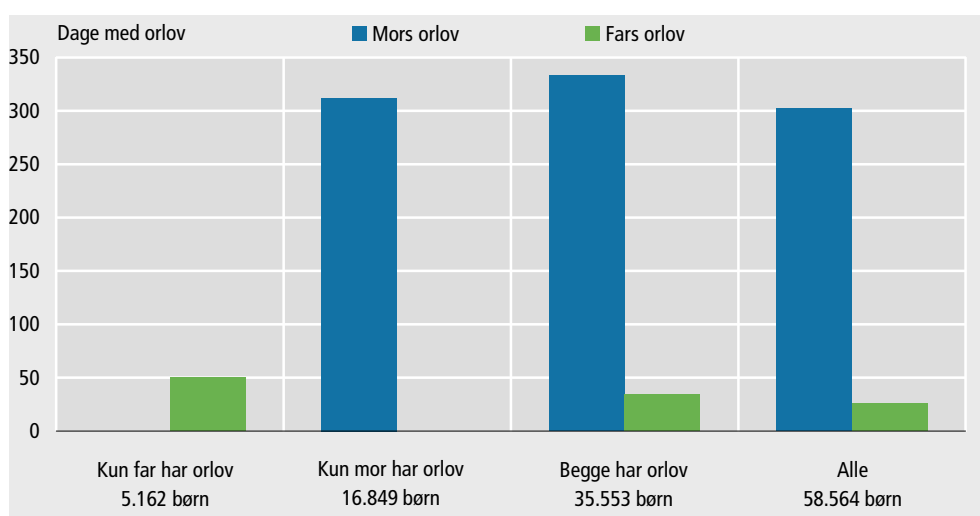
'Fordelingstyper' i stedet for familietyper

I befolkningsstatistikken inddeles befolkningen i forskellige familietyper. Dette giver ikke så meget mening i denne sammenhæng. Moderen og faderen kan fx godt begge holde orlov, selv om de ikke bor sammen og derfor ikke danner en familie. I tabellerne opdeles i stedet i 3 'fordelingstyper': Tilfælde, hvor kun faderen, kun moderen eller hvor begge har taget orlov i kortere eller længere tid.

Populationen

I alt indgår 58.564 børn født i 2008, hvor moderen eller faderen har modtaget dagpenge, i analyserne. De fordeler sig således på de forskellige kombinationer:

Figur 2. Orlov i 2008-2009 - børn født i 2008

Fordeling efter orlovens samlede længde

I oversigtstabel 7 a - 7 b på næste side er børnene fordelt efter hvor mange uger, forældrene i alt har holdt orlov. Faderens særlige fædreorlov vil normalt være taget samtidig med en del af moderens orlov de første 14 uger efter fødslen, mens den fælles 32-ugers orlov i langt overvejende grad enten kun tages af moderen, eller tages af moderen og faderen på skift - se senere.

Samlet orlov: 297 dage

Oversigtstabel 7 a viser, at der i gennemsnit holdes 302 dages orlov, hvoraf faderen holder de 26. For 27 pct. af børnene holdes netop 48 uger svarende til moderens 14 uger plus faderens 2 uger plus de 32 ugers fælles orlov. For 19 pct. af børnene holdes der orlov ud over de 48 uger.

Oversigtstabel 7a.

Fødsels- og barselsorlov i 2008-2009 fordelt mellem mor og far - børn født i 2008

	Antal børn i alt	Gennemsnitligt antal dage pr. barn		
		Fars orlov	Mors orlov	Orlov i alt
Alle børn.....	58 564	26	276	302
0-2 uger pr. barn	2 744	14	0	14
3-16 uger pr. barn	2 154	51	9	60
17-30 uger pr. barn	2 295	31	149	179
31-40 uger pr. barn	7 060	27	227	254
41-47 uger pr. barn	17 758	16	299	315
48 uger pr. barn	15 519	30	306	336
49-78 uger pr. barn	10 394	32	364	396
79 uger eller mere pr. barn	640	33	570	603

Oversigtstabel 7b.

Fødsels- og barselsorlov i 2008-2009 fordelt mellem mor og far - børn født i 2008. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal børn i alt	Gennemsnitligt antal dage pr. barn		
		Fars orlov	Mors orlov	Orlov i alt
Alle	36 553	34	298	333
3-16 uger pr. barn	97	23	61	84
17-30 uger pr. barn	1 008	23	163	186
31-40 uger pr. barn	4 457	32	225	257
41-47 uger pr. barn	7 094	41	269	309
48 uger pr. barn	15 241	30	305	336
49-78 uger pr. barn	8 145	39	355	394
79 uger eller mere pr. barn	511	42	560	602

Når begge holder orlov

I oversigtstabel 7 b er kun medtaget tilfælde, hvor begge forældre har holdt orlov. Hermed belyses tydeligere, hvorledes fordelingen mellem forældrene sker. Den samlede orlov er på 333 dage - 31 dage mere end de 302 dage i tabel 7 a, der også dækkede situationer, hvor kun den ene part holdt orlov.

3 typiske orlovs længder

Fordelingen af den samlede orlov er vist i figur 3 på næste side, hvor 3 toppunkter ses: 2 ugers orlov (typisk hvor faderen holder fædreorlov, og moderen ikke er dagpengeberettiget), 46 uger og 48 uger (typisk hvor moderen holder den fulde orlov og faderen, hvis han er dagpengeberettiget, holder 2 ugers fædreorlov).

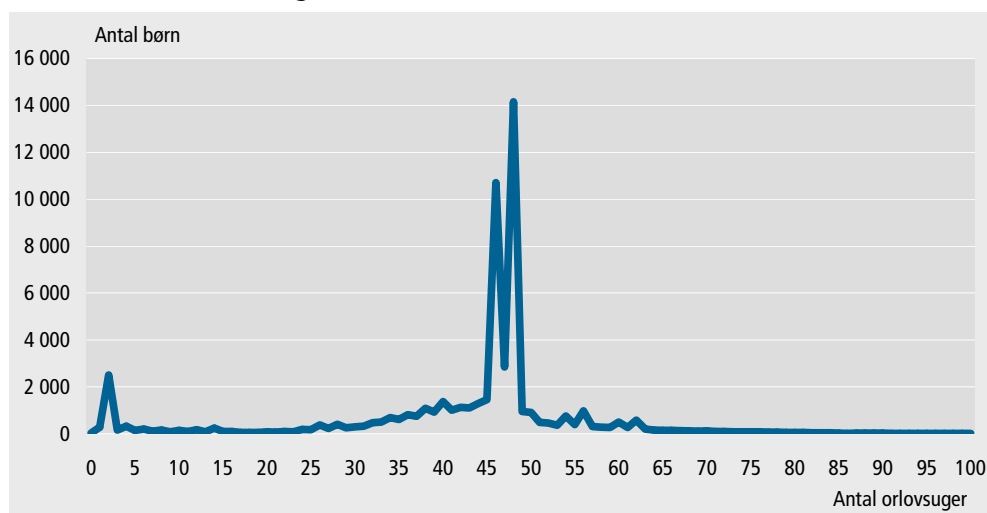
2 mindre toppunkter

Desuden ses et par mindre toppunkter omkring uge 54/56 og uge 60/62 efter fødslen. De hænger sammen med muligheden for med nedsatte dagpenge at forlænge den fælles orlov på 32 uger med 14 uger for beskæftigede lønmodtagere og selvstændige og med 8 uger for andre.

Overenskomsterne spiller ind

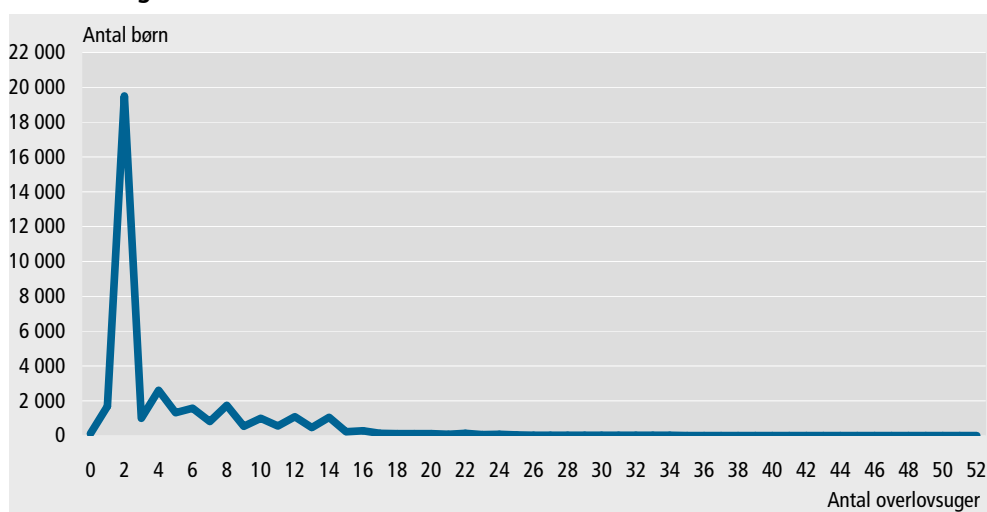
Endelig ses små toppunkter ved 26 uger samt ved 14 uger. Disse toppunkter må antages at hænge sammen med de faglige overenskomster. Ofte giver overenskomsterne moderen ret til netop 14 eller 20 uger med fuld løn, hvortil eventuelt kommer 2 uger med løn til faderen.

Figur 3. Børnene fordelt efter længden af den samlede orlov efter fødslen - børn født i 2008

Faderens orlov Figur 4 viser faderens orlov særskilt. Typisk holder faderen netop 2 ugers orlov - det sker i 53 pct. af tilfældene. I 5 pct. af tilfældene holder fædrene under 2 ugers orlov.

Figur 4. Børnene fordelt efter længden af faderens orlov - børn født i 2008. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

*Den samlede orlovs
fordeling*

Oversigtstabel 8 på næste side viser den samlede orlovs fordeling på fædre og mødre. 53.402 mødre holdt i gennemsnit 303 dages orlov. I tilfælde, hvor kun faderen holdt orlov, har han holdt 50 dage - altså en del mere end i tilfælde, hvor også moderen holdt orlov. Bemærk, at den gennemsnitlige orlovs længde i denne tabel er beregnet ud fra antallet af mødre eller fædre, der faktisk holdt orlov. Tallene er derfor højere end i oversigtstabel 7a foran, hvor mødre/fædre, der ikke holdt orlov, trækker gennemsnittet ned.

Oversigtstabel 8. Forældre med fødsels- og barselsorlov i 2008-2009 efter orlovs længde - børn født i 2008

	Fordelingstype						
	Kun far	Kun mor	Både mor og far		Alle dagpenge-modtagere	Far	Mor
			Far	Mor			
Alle børn							
Antal forældre med dagpenge	5 162	16 849	36 553	36 553	95 117	41 715	53 402
Dage pr. mor/far	50	312	34	298	186	36	303
0-2 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	2 775	40	1	1	2 817	2 776	41
Dage pr. mor/far	14	11	14	3	14	14	10
3-14 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	1 724	142	57	57	1 980	1 781	199
Dage pr. mor/far	56	76	22	45	56	55	67
15-46 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	636	13 994	12 266	12 266	39 162	12 902	26 260
Dage pr. mor/far	177	297	36	243	197	43	272
47 uger eller mere pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	27	2 673	24 229	24 229	51 158	24 256	26 902
Dage pr. mor/far	392	403	34	327	192	34	335

Brug af de forskellige orlovstyper

Oversigtstabel 9 på næste side viser anvendelsen af de forskellige typer af orlov. Har en person delt den fælles orlov op i flere delperioder, tæller det kun med én gang.

Bemærk - 2007-tal

I denne tabel er det valgt at tage udgangspunkt i børn født i 2007 for hermed at få et bedre billede af brugen af den udskudte orlov. Tabellen belyser den orlov, der er taget i fødselsåret samt i de 2 efterfølgende kalenderår.

Fædreorlov

Den særlige 2-ugers fædreorlov efter fødslen bliver benyttet af 39.052 mænd svarende til 68 pct. af de 57.573 børn, der indgår i analysen.

Fødselsorlov

Fødselsorlov de første 14 uger efter fødslen er normalt reserveret moderen, der i langt de fleste tilfælde udnytter denne orlov. Der er et mindre antal fædre, der også benytter en del af denne orlov fx i forbindelse med moderens sygdom.

Fælles orlov

Den fælles orlov på 32 uger (med ret til forlængelse med nedsatte dagpenge) benyttes især af mødre. Godt 4 gange flere mødre tager denne orlov, og deres orlovs-længde er 4 gange længere end mændenes.

Udskudt orlov

I alt 9.958 forældre har benyttet reglerne om udskydelse af orloven og har til og med 2009 i gennemsnit holdt 78 udskudte orlovsdage. 55 pct. af de forældre, der udnytter disse regler, er kvinder. I øvrigt er der sket en meget stærk stigning i antallet, der har benyttet udskudt orlov - det tilsvarende tal for børn født i 2006 var kun på 8.399 forældre.

Forlænget orlov på deltid

3.382 forældre - i langt overvejende grad kvinder - har udnyttet muligheden for at forlænge orloven ved at genoptage arbejdet delvis under det 'ordinære' barselsforløb de første 46 uger.

Oversigtstabel 9. Modtagere af fødsels- og barselsdagpenge i 2007-2009 efter art - børn født i 2007

	Fordelingstype						
	Kun far	Kun mor	Både mor og far		Alle dagpenge-modtagere	Far	Mor
			Far	Mor			
Alle arter							
Antal forældre med dagpenge	5 372	16 193	36 006	36 006	93 577	41 378	52 199
Dage pr. mor/far	50	318	33	306	188	35	309
2 uger efter fødsel, fædreorlov							
Antal forældre med dagpenge	4 916	.	34 136	.	39 052	39 052	.
Dage pr. far	14	.	14	.	14	14	.
Fødsel første 14 uger							
Antal forældre med dagpenge	31	16 036	111	35 832	52 010	142	51 868
Dage pr. mor/far	83	97	43	98	97	52	98
Fødsel, 32 uger fælles orlov med mulighed for forlængelse							
Antal forældre med dagpenge	2 182	15 947	12 505	35 653	66 287	14 687	51 600
Dage pr. mor/far	65	204	41	187	159	44	192
Udskudt orlov inden 9 år							
Antal forældre med dagpenge	736	1 535	3 744	3 943	9 958	4 480	5 478
Dage pr. mor/far	70	107	46	99	78	50	101
Aftalebaseret forlængelse på deltid							
Antal forældre med dagpenge	36	843	269	2 234	3 382	305	3 077
Dage pr. mor/far	120	199	72	198	187	78	198

Hvorledes deles orloven?

Oversigtstabel 10 belyser, hvordan forældrene deler den samlede orlov efter fødslen i de tilfælde, hvor de begge tager en del af den. Hyppigst sker det ved at faderen tager netop de 2 ugers fædreorlov og moderen 46 uger svarende til de 14 ugers fødselsorlov plus hele den fælles 32-ugers orlov.

Oversigtstabel 10. Fødsels- og barselsorlov i 2008-2009 fordelt mellem mor og far - børn født i 2008. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov efter fødslen

	Mødre med dagpenge i alt	0-14 uger	15-24 uger	25-34 uger	35-45 uger	46 uger	47 uger eller mere
Fædre med dagpenge i alt	36 553	261	971	5 682	13 085	10 856	5 698
Under 2 uger	1 797	7	29	159	446	831	325
2 uger	19 512	72	268	1 572	4 504	9 407	3 689
3-4 uger	3 600	14	42	345	2 183	381	635
5-10 uger	6 972	33	170	1 178	4 589	179	823
Over 10 uger	4 672	135	462	2 428	1 363	58	226

Tages orloven samtidig eller forskudt?

Set ud fra barnets synspunkt er det ikke kun interessant, hvor mange dagpengedage moderen og faderen har taget tilsammen. Det er også interessant, i hvor høj grad dagene er taget på samme tid, eller om de er benyttet til at gøre den samlede orlovsperiode så lang som mulig. I de tilfælde, hvor både moderen og faderen har holdt orlov efter fødslen, er det derfor optalt, hvor mange dage orloven er blevet holdt samtidig, og hvor mange dage, kun den ene af forældrene har holdt orlov.

Oversigtstabel 11.

Holder mor og far orlov samtidig? Kun børn født i 2008, hvor både mor og far har holdt orlov efter fødslen

Antal dage med orlov pr. barn	333
Heraf antal dage, hvor mor og far har haft orlov samtidig	21

Det fremgår, at langt størstedelen af orloven er taget på forskellige dage. Kun i 21 dage i gennemsnit har barnet oplevet, at begge forældre havde orlov samtidig. De 14 dage heraf vil typisk være den særlige fædreorlov, der normalt tages umiddelbart efter fødslen, hvor moderen samtidig holder fødselsorlov. Men selv om forældrene efter brugen af den særlige fædreorlov i langt de fleste tilfælde ikke holder orlov samtidig, kan barnet jo alligevel godt have begge forældre hjemme - fx hvis den ene part holder ferie.

*Tages orloven som
ét forløb -
eller brydes den op?*

Et andet element i fleksibiliteten i orlovsreglerne er, at den fælles 32-ugers kan stykkes op i enkeltbidder. Oversigtstabel 12 dækker kun den fælles orlov, men den dækker alle tilfælde - altså tilfælde, hvor både mor og far holdt orlov, og tilfælde, hvor kun én af forældrene holdt orlov. En dagpengeperiode er opgjort som et afsluttet dagpengeforløb for en af forældrene. Har begge forældre orlov samtidig, tæller det med som 2 perioder. En afsluttet periode følges enten af en periode, hvor den anden part har orlov, eller af en periode, hvor ingen har orlov.

Oversigtstabel 12.

Muligheden for at dele den fælles orlov op i enkeltperioder - børn født i 2008

Antal børn, hvor mindst én af forældrene har benyttet den fælles orlov ...	55 563
Antal fædre med del af den fælles orlov	14 409
Antal dagpengeperioder, fædre	19 213
Antal mødre med del af den fælles orlov	52 899
Antal dagpengeperioder, mødre	65 954
Antal dagpengeperioder i alt	85 167
Andel af børn med 1 periode	61 pct.
Andel af børn med 2 perioder	28 pct.
Andel af børn med 3 perioder	8 pct.
Andel af børn med mere end 3 perioder	3 pct.

Det fremgår, at de 55.563 børn i alt har oplevet 85.167 dagpengeperioder (der kan have ligget samtidig eller efter hinanden). 61 pct. af børnene har kun oplevet én periode under den fælles orlov - dvs. at orloven ikke har været delt, hverken i småbidder eller mellem forældrene. Kun 3 pct. af børnene har oplevet mere end 3 forskellige dagpengeperioder.

*Orlovslængde og
fars/mors alder*

I oversigtstabel 13 a og b er den gennemsnitlige orlovslængde efter fødslen fordelt efter forældrenes alder. Kun tilfælde, hvor begge forældre har holdt orlov, er medregnet. Forældrenes alder er alderen den 1. januar 2008.

Oversigtstabel 13 a.

Fødsels- og barselsorlov i 2008-2009 efter fars alder - børn født i 2008. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal dagpengemodtagere	Faderens orlovsdage
Fædre i alt	36 553	34
Under 20 år	13	19
20-24 år	886	25
25-29 år	6 536	31
30-34 år	14 877	36
35-39 år	9 919	35
40-44 år	3 307	35
45-49 år	775	36
50-54 år	184	35
55 år og derover	56	46

Oversigtstabel 13 b.

Fødsels- og barselsorlov i 2008-2009 efter mors alder - børn født i 2008. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal dagpengemodtagere	Moderens orlovsdage
Mødre i alt	36 553	298
Under 20 år	57	291
20-24 år	2 029	300
25-29 år	10 100	302
30-34 år	15 780	298
35-39 år	7 299	296
40 år og derover	1 288	293

*Fordeling efter
socioøkonomisk status
og branche*

Afslutningsvis bringer tabel 14 a og 14 b på næste side opgørelser over kvinders og mænds gennemsnitlige orlov fordelt efter deres socioøkonomiske status og branche. Disse baggrundsuplysninger bygger på Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkeundersøgelse fra november 2007. Ved vurderingen af tallene skal det tages i betragtning, at den pågældende person kan have haft en anden status på tidspunktet for barselsorloven. I tabellerne er ikke-beskæftigede (herunder arbejdsløse) udeladt sammen med personer med uoplyst socioøkonomisk status eller branche.

*Selvstændige holder
lang orlov*

Blandt kvinderne holder de selvstændige og medarbejdende ægtefæller længst orlov, mens den korteste orlov holdes blandt topledere og lønmodtagere på højeste niveau, herunder typisk akademikere, lærere mv. Blandt mændene er det topledere og lønmodtagere på højeste niveau, der holder længst orlov.

*Kvinder i landbrug og
mænd i energiforsyning
og finansieringsvirksomhed holder lang orlov*

Fordelt på brancher holder kvinder i landbrug mv. længst orlov, mens ansatte ved offentlige og personlige tjenesteydelser holder kortest orlov. Blandt mændene er det anderledes: Her holder beskæftigede i energi- og vandforsyning samt ved finansiering længst orlov.

Oversigtstabel 14 a.

Kvinders orlov efter fødslen efter socioøkonomisk status og branche, ekskl. uoplyste og personer ude af erhverv - børn født i 2008

	Selvstændig, medarbejdende ægtefæller	Topledere, lønmodtagere på højeste niveau	Lønmodtagere på mellem- niveau	Lønmodtagere på grundniveau	Andre lønmodtagere	I alt inkl. lønmodtagere uden nærmere angivelse
----- gennemsnitlig orlovslængde -----						
I alt	303	285	307	310	303	303
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	318	287	318	323	300	308
Industri	314	283	307	312	304	305
Energi- og vandforsyning	.	284	343	300	251	302
Bygge- og anlægsvirksomhed	329	283	301	313	315	310
Handel, hotel- og restaurationsvirksomhed mv. ..	302	286	300	311	307	306
Transportvirksomhed, post og telekommunikation	313	285	298	310	298	303
Finansieringsvirksomhed mv.	306	284	302	309	303	300
Offentlige og personlige tjenesteydelser	295	285	310	309	300	302

Rettet i forhold til oprindelig version.

Oversigtstabel 14 b.

Mænds orlov efter fødslen efter socioøkonomisk status og branche, ekskl. uoplyste og personer ude af erhverv - børn født i 2008

	Selvstændig, medarbej- dende ægte- fæller	Topledere, lønmod- tagere på højeste niveau	Lønmod- tagere på mellem- niveau	Lønmod- tagere på grund- niveau	Andre løn- mod- tagere	I alt inkl. lønmod- tagere uden nærmere angivelse
	----- gennemsnitlig orlovs længde -----					
I alt	28	48	40	31	30	36
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	23	43	38	26	22	25
Industri	18	40	31	30	30	31
Energi- og vandforsyning	22	55	44	34	41	42
Bygge- og anlægsvirksomhed	26	22	23	27	24	26
Handel, hotel- og restaurationsvirksomhed mv. . .	31	30	25	25	29	27
Transportvirksomhed, post og telekommunikation	29	45	40	36	31	36
Finansieringsvirksomhed mv.	33	46	47	35	32	42
Offentlige og personlige tjenesteydelser	33	56	50	47	44	51

Rettet i forhold til oprindelig version.

Baggrundsoplysninger

<i>Mere information</i>	www.dst.dk/stattabel/468 . Flere opgørelser kan findes i Danmarks Statistikbank, www.statistikbanken.dk/05 i mappen Dagpenge ved sygdom og fødsel.
<i>Seneste offentliggørelse</i>	<i>Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2008</i> udkom 3. juni 2009 i serien <i>Sociale forhold, sundhed og retsvæsen</i> 2009:5 (Statistiske Efterretninger).
<i>Næste offentliggørelse</i>	<i>Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2010</i> forventes at udkomme i maj/juni 2010 i serien <i>Arbejdsmarked</i> (Statistiske Efterretninger).
<i>Henvendelse</i>	Torben Lundsvig, tlf. 39 17 34 21, tlu@dst.dk

Kilder og metoder

<i>Læs mere i varedeklarationen</i>	På www.dst.dk/varedeklaration/943 er der en mere omfattende beskrivelse af kilder og metoder.
<i>Datakilde</i>	Statistikken om dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv. er baseret på Danmarks Statistiks sygedagpengestatistikregister. Registret opdateres årligt med oplysninger fra det administrative dagpengesystem, der dækker dagpenge ved såvel sygdom som ved graviditet, fødsel mv.
<i>Afgrænsning af statistikken</i>	Årsstatistikken omfatter alle sager, hvor der i løbet af 2009 er sket udbetaling af dagpenge fra kommunen - enten til den sikrede eller som refusion til arbejdsgiveren. Der kan kun udbetales dagpenge til erhvervsaktive, dvs. lønmodtagere (herunder arbejdsløse) og selvstændige, men normalt fx ikke til uddannelsessøgende eller konthjælpsmodtagere.
<i>2 typer af statistik</i>	Der offentliggøres 2 forskellige typer af statistik om barselsorlov: - De traditionelle opgørelser over hvor mange personer, der har holdt orlov i kalenderåret, om de udbetalte dagpenge osv. Disse opgørelser omfatter såvel orlov i forbindelse med fødsel som orlov ved adoption. Denne type opgørelser er bl.a. egnede til at belyse udgifterne ved barselsorloven. Opgørelser af denne type kan fra 1985 findes på www.statistikbanken.dk. - Opgørelser, hvor udgangspunktet tages i det enkelte nyfødte barn. Her ud fra analyseres, hvor meget orlov, forældrene tager i alt, og hvordan de fordeler

den mellem sig. For at kunne give en nogenlunde dækkende belysning tages udgangspunkt i børn født i 2008, idet størstedelen af den samlede orlov så vil være afholdt i 2008 eller 2009. For bedre at kunne belyse de enkelte orlovsarter, herunder især udskudt orlov og forlænget orlov på deltid, der ofte kan strække sig ud over det ene år efter fødselsåret, tages i oversigtstabel 9 i stedet udgangspunkt i børnene født i 2007, således at børnene kan følges 2 år efter fødselsåret. Da orlovsreglerne indebærer, at forældrene kan udskyde en del af orloven helt til barnet fylder 9 år, er det dog stadig ikke muligt at belyse den samlede anvendelse af orlovsreglerne.

<i>Metodemæssigt problem: Forsinkede indberetninger</i>	Etagemæssigt problem i statistikken er, at det ofte forekommer, at dagpengene afregnes med forsinkelse. Der er derfor et antal dagpengedage i ét kalenderår, der først afregnes året efter, eller hvor der sker en efterregulering i det følgende år. Det samlede antal dagpengedage vil derfor at være lidt undervurderet. Undervurderingen påvirker især de korte orlovsperioder fra slutningen af året, herunder specielt mændenes 2 ugers fædreorlov.
<i>Metodemæssigt problem: Manglende kobling mellem barn og forældre</i>	Ved opgørelserne af den samlede orlov pr. barn har nogle sager måttet udelades, idet det ikke har været muligt at koble oplysningerne om barnet med forældrene. Hermed vil der forekomme en vis undervurdering af den samlede orlov, der holdes i forbindelse med et barns fødsel.
<i>Dagpengebeløb</i>	De anførte dagpengebeløb omfatter de dagpenge, der i løbet af året er udbetalt til den sikrede eller som refusion til arbejdsgivere, der yder fuld eller delvis løn under graviditet og barsel. I beløbene indgår derfor også udbetalinger vedr. orlov i året før samt efterreguleringer fra tidligere år.
<i>Antal personer</i>	Antallet af personer opgøres normalt netto - dvs. at en person kun tæller med én gang i hver kategori i en tabel. Har den samme person fx holdt flere forskellige former for orlov, er den pågældende kun medtalt én gang i totalerne. Af teksten i tabellerne fremgår, om antallet af personer dækker over de personer, der i året har modtaget dagpenge, eller om det dækker over de personer, der i året har haft orlovsdage med dagpenge. Forskellen udgøres af personer, der ikke holdt orlov i året, men modtog dagpenge vedr. orlov afholdt i året før eller tidligere.
<i>Antal dagpengeuger</i>	Antallet af dagpengeuger er summen af uger med dagpenge i året, uanset om der er tale om flere forløb. Har en person samtidig flere sager løbende, fordi den pågældende har flere arbejdsgivere eller modtager dagpenge både som lønmodtager og som selvstændig, medtælles ugerne for begge forløb i de traditionelle opgørelser. I opgørelserne om orlov pr. barn tæller de kun med én gang. En dagpengeuge er opgjort som 1/7 af antallet af dage fra første til sidste dag med dagpenge. I løbet af en sådan 7-dages periode får man normalt udbetalt dagpenge for 5 tabte arbejdsdage.
<i>Inddeling i intervaller</i>	Når orlovsforløb inddeles i ugeintervaller, rundes antallet af dage ned, således at fx 2 uger betyder 8-14 dage.
<i>Antallet af dagpengesager</i>	Antallet af dagpengesager er en administrativ inddeling, der bygger på dagpenge-lovens enkelte bestemmelser. I forbindelse med fødslen modtager moderen fx de første 14 uger dagpenge under fravær efter reglerne i lovens § 7. Efter de 14 uger kan hun holde orlov efter reglerne i § 9 om fælles orlov. I opgørelserne indgår et dagpengeforløb på mere end 14 uger derfor som 2 sager. For den fælles orlov er det muligt for faderen og moderen at holde den på skift, således at orloven stykkes op i et antal mindre adskilte perioder. Sådanne delperioder indgår i statistikken som separate sager. Flytter en person fra én kommune til en anden opdeles sagen også i 2.
<i>Inddeling efter sagsart</i>	Inddelingen i forskellige typer orlov bygger på kommunernes kontering af den enkelte dagpengesag. Denne kontering følger ikke altid lovgivningens inddeling. For faderen gælder det, at han kun i særlige tilfælde (moderens sygdom mv.) kan benytte dele af den særlige 14-ugers fødselsorlov. Ønsker faderen at holde mere orlov end de 2 ugers fædreorlov, så skal han normalt tage hul på den fælles 32-ugers orlov. Kom-

munernes kontering skelner til tider ikke mellem, om det er den ene eller den anden type orlov, faderen har benyttet. Det samme gør sig i mindre omfang gældende for kvinderne. Danmarks Statistik har så vidt muligt prøvet at korrigere for disse forhold.

Alle sager/ afsluttede sager I nogle tabeller skelnes mellem alle sager og afsluttede sager. Alle sager omfatter alle sager, med dagpengebetalinger i løbet af året, uanset om de startede året før eller ikke var slut ved årets udgang. Det opgjorte antal dagpengeuger dækker kun dagpengeuger i løbet af kalenderåret. Opgørelserne over alle sager er især anvendelige i forbindelse med vurderingen af det offentlige udgifter til dagpenge.

Afsluttede sager omfatter sager, der blev afsluttet i løbet af året. Det opgjorte antal dagpengeuger dækker hele sagens forløb - altså også dagpengeuger i året før. Specielt for den fælles 32-ugers orlov gælder, at den kan stykkes op i enkeltbidder - enten fordi der holdes pauser ind imellem, eller fordi moderen og faderen skiftes til at holde orlov. Hver enkelt afsluttet del af denne orlov indgår som en afsluttet sag. En sag, der kun slutter fordi modtageren flytter til en anden kommune, indgår ikke som afsluttet.

Lovgivning og administration Reglerne om dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv. findes i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov nr. 566 af 9. juni 2006. Loven, der populært kaldes barselsloven, hører nu under Beskæftigelsesministeriet.

Fraværret og dagpengeret Det er dagpengereglerne, der beskrives her. Her ud over findes der i barselsloven regler om selve *fraværret*. Fraværret gælder også selv om den pågældende ikke opfylder beskæftigelseskravene for at få dagpenge. En kvindelig lønmodtager har 4 uger før det skønnede fødselstidspunkt ret til fravær. Efter fødslen har moderen ikke blot ret men *pligt* til orlov i de første 2 uger. I de næste 12 uger har moderen ret til fravær. Faderen har ret til 2 ugers fravær ved fødslen. Efter de 14 uger har såvel moderen som faderen *ret til fravær* i hver 32 uger. Men tilsammen har moderen og faderen kun *ret til dagpenge* i tilsammen 32 uger - jf. dog muligheden for forlængelse.

Beregnes pr. fødsel - ikke per barn Fraværret og dagpengene beregnes med udgangspunkt i *fødslen* - og ikke i de fødte børn. Det betyder, at fraværret og dagpenge ikke påvirkes, selv om der fødes tvillinger eller mere.

Personkreds Dagpengeordningen omfatter alle erhvervsaktive personer, der lider et indtægtstab ved uarbejdsdygtighed på grund af graviditet, fødsel eller adoption, og som opfylder visse krav til beskæftigelsesomfang. Ordningen gælder både lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende, herunder også lønmodtagere, der modtager arbejdsløshedsdagpenge eller ydelser, der træder i stedet herfor, samt elever i lønnet praktik. Uddannelsessøgende forældre har ret til barselsdagpenge, såfremt de ville have været berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, hvis de ikke var blevet forhindret pga. barsel, dvs. at de inden udløbet af de almindelige 46 ugers orlov har afsluttet en erhvervmæssig uddannelse på mindst 18 måneder.

Regler for dagpenge I forbindelse med graviditet og fødsel findes en række forskellige faser. Reglerne for adoption svarer stort set til reglerne for fødsel, så de skal ikke gennemgås særskilt.

Før fødslen Moderen har ret til dagpenge fra 4 uger før det skønnede fødselstidspunkt. Hvis graviditeten har et sygeligt forløb, hvis arbejdets særlige karakter medfører risiko for fosteret, eller hvis graviditeten pga. offentlige bestemmelser forhindrer moderen i at varetage sit arbejde, kan graviditetsorloven begynde tidligere. Det er også muligt at gå på en tidligere delvis graviditetsorlov - dvs. at man kan få nedsat sin arbejdstid og så få dagpenge for de resterende timer.

Arbejdsgiveren skal herudover betale løn eller dagpenge under fravær pga. forebyggende graviditetsundersøgelser. Da der i disse tilfælde ikke udbetales dagpenge fra det offentlige, indgår disse dagpenge ikke i statistikken.

Første 14 uger - fødselsorlov Moderen har ret til dagpenge i de første 14 uger efter fødslen. Faderen kan i ganske særlige tilfælde (fx pga. moderens sygdom eller død) overtage retten til dagpenge.

<i>Fædreorlov</i>	I samme periode har faderen ret til dagpenge i 2 uger - fædreorlov.
<i>Efter 14 uger - forældreorlov</i>	Moderen og faderen har herudover tilsammen ret til dagpenge under 32 ugers forældreorlov. Denne periode kan frit deles mellem moderen og faderen, og de kan holde orlov på skift eller samtidig. Faderen kan også vælge at holde en del af den fælles forældreorlov inden for de første 14 uger efter fødslen.
<i>Tilsammen 52 uger med fulde dagpenge</i>	Alt i alt har forældrene tilsammen ret til 52 ugers orlov med fulde dagpenge, nemlig moderens 4 uger før fødslen, moderens 14 uger efter fødslen, faderens 2 uger samt de 32 ugers fælles orlov.
<i>Retsbaseret forlængelse af orlov</i>	De 32 ugers fælles forældreorlov kan altid forlænges med 14 uger for beskæftigede lønmodtagere og selvstændige og med 8 uger for andre. Der kan ikke vælges andre perioder end netop de 14, henholdsvis 8 uger. Ved en sådan forlængelse nedsættes dagpengebeløbet forholdsvis, så det i alt kommer til at svare til de fulde dagpenge i 32 uger. Hermed forlænges den samlede orlovsperiode med dagpenge fra 52 uger til 60 eller 66 uger med reducerede dagpenge.
<i>Udskydelse af orlov</i>	Forældrene har ret til at udskyde en del af orloven helt indtil barnet fylder 9 år. Beskæftigede lønmodtagere og selvstændige har ret til at udskyde mindst 8 og højst 13 uger af 32-ugers perioden. Udskydelsen kan ikke deles af de 2 forældre, og den udskudte periode skal holdes sammenhængende. Herudover kan begge forældre aftale med arbejdsgiveren at udskyde hele eller dele af 32-ugers perioden til afholdelse inden barnet fylder 9 år. Tilsvarende ret gælder for selvstændige.
<i>Forlængelse ved delvis genoptagelse af arbejdet</i>	Forældrene kan vælge at forlænge en del af den samlede orlov ved at genoptage arbejdet delvis under det 'ordinære' orlovsforløb på 46 uger, dog ikke under moderens første 2 ugers orlov. For lønmodtagere kræves dog, at det aftales med arbejdsgiveren. Ved en sådan forlængelse nedsættes dagpengene i forhold til det omfang, hvor arbejdet genoptages. Vælger en mor fx at begynde at arbejde på halv tid efter udløbet af de første 14 uger, så forlænges de 32 ugers forældreorlov med yderligere 32 uger. Den samlede orlov bliver derfor 14 uger + 32 uger + 32 uger, eller 1½ år. De bragte tal for den aftalebaserede forlængelse på deltid dækker kun perioden efter udløbet af de 46 uger - altså den periode, hvor orloven bliver forlænget.
<i>Delvis genoptagelse af arbejdet</i>	I hele orlovsforløbet (bortset fra moderens første 2 uger efter fødselen) har man mulighed for at genoptage arbejdet delvis (for lønmodtagere dog højst 29½ time ved en normal ugentlige arbejdstid på 37 timer og for selvstændige højst halvdelen af den normale ugentlige arbejdstid) og så modtage dagpenge for de øvrige timer. Dagpengeperioden forlænges ikke herved.
<i>Andre former for barselsorlov</i>	Ud over disse generelle regler findes der specielle regler omkring bl.a. børn, der er dødfødte eller dør eller bortadopteres inden 32 uger efter fødslen, og omkring børn, der indlægges på sygehus i barselsperioden. Disse og andre specialregler skal ikke omtales her.
<i>Pasning af syge børn.</i>	Hvis forældrene må opgive at arbejde for at passe et alvorligt sygt barn (sygdommen skal normalt indebære et hospitalsophold el. lign. i mindst 12 dage) yder kommunen dagpenge i hele perioden. Disse dagpenge har som sådan ikke noget med barselsorlov at gøre, men medtages i statistikken, da reglerne nu findes i barselsloven.
<i>Beregning af dagpengene</i>	Dagpengene beregnes på grundlag af den sikredes dagpengegivende indtægt. Der skelnes mellem lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Dagpenge til beskæftigede lønmodtagere beregnes på grundlag af den timeindtægt, som lønmodtageren ville have været berettiget til under fraværet efter betaling af arbejdsmarkedsbidrag.

Personer, der ikke er i beskæftigelse, får udbetalt et dagpengebeløb, der svarer til de arbejdsløshedsdagpenge mv., som vedkommende ellers ville have modtaget.

Til dagpengegivende indtægt for selvstændige medregnes erhvervsindtægt, som i væsentlig grad skyldes egen arbejdsindsats. Det kan være overskud af egen erhvervs-virksomhed, ydelse for udvalgsposter, honorarer mv. For en medhjælpende ægtefælle er beregningsgrundlaget den skattepligtige indkomst, der er overført til personen.

Dagpengenes størrelse Dagpengemaksimum ved barselsdagpenge er som ved sygedagpenge, dvs. i 2009 på 3.625 kr. om ugen. Beløbet reguleres årligt med satsreguleringsprocenten. Personer med en dagpengegivende indtægt større end maksimum får derfor mindre end 100 pct. dækning af tabt indtægt, mens personer med en indtægt mindre end maksimumsbeløbet får et dagpengebeløb, der netop svarer til den normale indtægt.

For lønmodtagere, der gennem faglige overenskomster er sikret fuld løn under graviditet og fødsel, har dagpengemaksimum som sådan ingen betydning for moderen/faderen - her udgør maksimumsbeløbet grænsen for, hvor meget arbejdsgiveren får refunderet fra kommunen.

Dagpengenes udbetaling Dagpengene udbetales af kommunen, der får det fulde beløb refunderet fra staten. Udbetaler arbejdsgiveren løn under barsel til lønmodtageren, udbetales et beløb svarende til dagpengene af kommunen til arbejdsgiveren.

Der udbetales kun dagpenge for de dage, hvor den sikrede skulle have været på arbejde. Har en person flere arbejdsgivere, fx ved kombination af 2 deltidsjob, beregnes dagpenge for hvert enkelt arbejdsforhold

ARBEJDSMARKED 2010:6

Statistiske Efterretninger

ISSN, 1601-085X

www.dst.dk/efterretninger

Salg: Tlf. 39 17 30 20 (hele døgnet), publsalg@dst.dk

Abonnement for 2010: 900 kr. som pdf.

Løssalg: 60 kr. Ekspeditionsgebyr: 15 kr. indland, 15 kr. udland

© Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø

Signaturforklaring:

- Nul

0 Mindre end 0,5 af den anvendte enhed

0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed

• Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

.. For usikker til at kunne angives eller diskretionshensyn

... Oplysning foreligger ikke

* Foreløbige eller anslåede tal

— | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.

Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige.

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.
